

Válka, nebo diplomacie? Dilema nejen pro Trumpa

Miloš Balabán

Krise okolo Severní Koreje se dotkla i Česka, když údajně kvůli ní došlo k odložení návštěvy prezidenta Miloše Zemana v Bílém domě. Amerického prezidenta Donalda Trumpa určitě krize hodně zaměstnává. Za pochodu se přesvědčuje o složitosti vládnutí supervelmoci.

V rozhovoru pro agenturu Reuters připustil, že může dojít k velkému konfliktu se Severní Koreou, zároveň ale řekl, že by rád záležitost vyřešil diplomaticky. Už si je zřejmě vědom toho, že jednostranné vojenské řešení, o kterém zpočátku mluvil, by spíše nahrálo do karet nepředvídatelnému Kimovi III., zvýšilo by zranitelnost Jižní Koreje i Japonska a zkomplikovalo by vztahy s Čínou. Bez ní se severokorejský problém vyřešit nedá.

Ve hře je i ekonomický faktor. Stačí si uvědomit význam všech tří zmíněných aktérů pro globální ekonomiku a negativní dopady případného konfliktu na její kondici.

Donald Trump tak po sto dnech vládnutí vidí limity emocí v zahraniční politice. Ty převážily v Sýrii a Američanům to ztěžuje jejich pozici. Co bude následovat po raketovém útoku na jednu ze syrských základen?

Pozemní operace amerických vojsk je mimo realitu. Větší tlak na odstranění prezidenta Asada? Nebude to kontraproduktivní, vezmeme-li v úvahu, že ze 16 milionů Syřanů jich dvě třetiny žijí na území kontrolovaném Asadem? Trvat na jeho odstoupení jako na podmínce politického urovnání konfliktu znamená trvat na pokračování války. Pokud se USA chtějí někam posunout, musí jednat s Ruskem.

Bolehlavem je i Afghánistán. Nedávné svržení největší americké nejaderné bomby na základnu Islámského státu v Af -ghánistánu spíše podtrhlo bezradnost, jak zde postupovat dál. IS začíná bojovat s Tálibánem a atentát, při kterém Tálibán zabil 140 afghánských vojáků, ukazuje, že vláda nemá situaci pod kontrolou. Američané v zemi zůstávají, je to ale dlouhodobě udržitelné? Nebude nutné nacházet politické řešení s Ruskem a Čínou?

Evropané zatím vyhlížejí Trumpa na summitu NATO koncem května v Bruselu. Očekávají, že potvrdí to, co řekl generálnímu tajemníkovi NATO Stoltenbergovi, že již není zastaralé. Bude ale tlačit na navyšování jejich vojenských rozpočtů na dvě procenta HDP. Třeba jim i připomene, že sám rozhodl o zvýšení již tak vysokého vojenského rozpočtu o 54 miliard dolarů. Jenže za jakou cenu? Výrazně seškrtnal rozvojovou pomoc nebo rozpočet ministerstva zahraničí.

Mají spojenci postupovat stejně? Zajímavé je, že Trumpův ministr obrany James Mattis v roce 2013 jako tehdejší velitel centrálního velitelství americké armády poznamenal, že pokud nebude dostatečně financováno ministerstvo zahraničí, bude muset kupovat víc nábojů, a čím víc jsou podporováni diplomaté, o to menší může být vojenský rozpočet. Střízlivá úvaha.

Dnes je to jinak. Přesto není od věci položit otázku: může růst vojenský rozpočet, aniž je zcela jasno o povaze hrozeb a o strategii, jak jim čelit? Taková otázka nepochybně neplatí jen pro Spojené státy.

(Autor je bezpečnostní analytik)